

Kulturdepartementet
v/ Tore Aas-Hanssen

Oslo, 22.06.2015

HØRINGSUTTALELSE FRA NORSK SKUESPILLERFORBUND

ANG. UTKAST TIL LOV OM ENDRING I LOV OM NORSK KULTURRÅD

Vi takker for muligheten til å avgi våre synspunkter på forslagene til endringer i Lov om Norsk kulturråd. Vi viser i denne forbindelse også til tidligere høringsuttalelse av 5.5.2014 som Norsk Skuespillerforbund avga sammen med Norske Dansekunstnere og Danse- og Teatersentrum (angående utkast til ny forskrift om tilskudd fra Norsk kulturfond) og til høringsuttalelse av 1.9.2014 om gjennomgangen av Norsk kulturråd.

Norsk Skuespillerforbund er en fagforening og en interesseorganisasjon for profesjonelle skuespillere i Norge. Tilstrømningen til yrket har økt kraftig de siste 20 år, og antall medlemmer i forbundet har gått fra 630 medlemmer i 1994 til nærmere 1300 i 2015. I samme periode har antall faste stillinger sunket fra 265 til 155. Med andre ord er det store flertall av norske skuespillere frilansere som livnærer seg delvis gjennom egne prosjekter. Avgjørelsene som fattes i Norsk Kulturråd har altså stor innvirkning på våre medlemmers muligheter til å utøve yrket sitt. Mange arbeider innenfor det frie scenekunstheltet, og enda flere påvirkes av kulturrådets tildelinger til festivaler, knutepunktstiltak og andre kulturarenaer. Derfor vekker spørsmålene om lovendringen og fremtidige tildelingspolitikk et sterkt engasjement.

I dette landskapet er det viktig at fordelingsystemet er gjennomsiktig og at de som foretar valgene har stor legitimitet i bransjen. I tillegg er det, særlig innenfor de kollektive kunstformene, av stor betydning å ha forutsigbare rammebetingelser. Disse betraktningene er bakgrunnen for synspunktene Norsk Skuespillerforbund har fremmet i nevnte tidligere høringsvar, noe vi ønsker å presisere i forbindelse med utkastet til endring i lov om Norsk kulturråd.

Opphevelse av forskrift

Da «Forskrift om støtteordninger for fri scenekunst» ble opphevet, forsvant en viktig mulighet for kulturpolitiske myndigheter til å drive politikk på dette området av scenekunsten. Norsk Skuespillerforbund er kritiske til at en kulturpolitisk vurdering, som det å fastsette størrelsen på det offentlige tilskuddet til fri scenekunst, ikke lenger skal ligge i Stortinget. Vi mener at politikerne skal ta de politiske bestemmelsene, og at faglig kompetente organer skal gjøre de kvalitative vurderingene, slik vi vil gå nærmere inn på under. Vi viser til Danse- og Teatersentrums høringsuttalelse på dette punktet og vår felles høringsuttalelse av 5.5.2014.

Rådets oppgaver – § 3 første ledd

Avgjørelsene om hvilke kulturtiltak som skal motta statlig støtte, er blant de viktigste som fattes i kulturpolitikken. Disse avgjørelsene fattes i dag på ulike nivå, avhengig av detaljeringsgraden. På overordnet politisk nivå avgjøres det hvor stor andel av kulturmidlene som skal tilfalle de ulike kunstuttrykkene (scenekunst, billedkunst osv.). Neste nivå, som gjelder fordelingen mellom de forskjellige scenekunstsjangrene (dans, performance,

figurteater osv.) vil også ha overordnede kulturpolitiske perspektiver. Det tredje nivået, som handler om å vurdere hvert enkelt prosjekt og tiltak opp mot hverandre, er en faglig kvalitetsvurdering. Men også kvalitetsvurderingen på prosjektnivå har et kulturpolitisk element, siden ulike fagmiljøer vil tillegge forskjellige kvalitetskriterier ulik vekt.

Lovendringene som foreslås vil bidra til å flytte kulturpolitisk myndighet fra regjeringen og politisk valgte organer til det autonome kulturrådet. Avgjørelser på et overordnet kulturpolitisk nivå bør etter Norsk Skuespillerforbund sitt syn fattes av demokratisk valgte organer etter en åpen politisk samfunnsdebatt. Hvor skal lokale myndigheter, kunstnerorganisasjoner eller interessegrupper henvende seg dersom de ønsker å komme med innspill til kulturpolitiske saker som er til behandling i Norsk kulturråd i den nye modellen? Dersom kulturrådets rolle som kulturpolitisk aktør skal styrkes slik departementet nå legger opp til, vil det bli behov for en samfunnsarena hvor kulturrådets avgjørelser kan diskuteres som et ledd i den politiske debatten.

Departementet uttaler at Norsk kulturråd kan innta rollen som kulturpolitisk aktør som har det som en sentral oppgave å vurdere fagområder i sammenheng. Dette kan skje innenfor det mandatet rådet har i dagens lovtekst. Norsk Skuespillerforbund mener likevel det vil være fornuftig å beholde sentrale beslutninger av denne typen på et politisk nivå. På tross av disse innvendingene kan vi tilslutte oss at § 3 første ledd beholdes.

Delegering av ansvar – § 3, andre ledd:

Gjeldende formulering lyder «Rådet kan nedsette utvalg til forberedelse av saker. Det kan delegere avgjørelsesmyndighet til utvalg, rådets leder og direktøren.» Departementet foreslår å endre dette til: «Rådet *nedsetter fagutvalg og fastsetter retningslinjer for fagutvalgene.* Rådet kan delegere avgjørelsesmyndighet til *fagutvalgene*, rådets leder og direktøren. Gjennom den foreslåtte delegeringen av beslutningsmyndighet til fagutvalgene når det gjelder enkelttildelinger, blir det av enda større viktighet enn tidligere hvem som sitter i disse utvalgene. Vi støtter vurderingen om at rådet fremdeles må ha det fulle ansvar for tildelingene. Vi mener også at det er sentralt at de som har ansvaret har så god kjennskap til søkerne og søknadsmaterialet som mulig, og vi støtter vurderingen om at det «fortsatt må være en tett kontakt mellom råd og utvalg». Av den grunn mener vi at rådets medlemmer fremdeles bør delta i fagutvalgene. Vi vil også påpeke at kunstnerisk mangfold bør være et hensyn ved oppnevningen av rådsmedlemmer.

Oppnevning og sammensetning av rådet – § 3, tredje ledd

Gjeldende formulering lyder: «Rådet skal ha ti medlemmer og numeriske varamedlemmer etter behov. Rådets medlemmer, inkludert leder, og varamedlemmer oppnevnes av Kongen etter tilråding fra departementet. Rådsmedlemmene kan gjenoppnevnes én gang. Medlemmene oppnevnes på grunnlag av kunst- og kulturfaglig kompetanse. Oppnevningene gjelder for fire år fra 1. januar etter valgår. Oppnevningene skal være rullerende slik at halvparten av medlemmene oppnevnes hvert annet år».

Departementet foreslår å endre dette til: «Rådet skal ha ti medlemmer og numeriske varamedlemmer etter behov. Rådets medlemmer, inkludert leder, og varamedlemmer oppnevnes av Kongen etter tilråding fra departementet. Oppnevningene gjelder for fire år fra 1. januar *etter stortingsvalg.* Rådsmedlemmene kan gjenoppnevnes én gang. Rådet *skal besitte kompetanse innenfor kunst- og kulturfeltet, samt andre relevante fagområder som fastsettes i retningslinjer for valgkomiteen.*»

Dersom kompetansekravene til rådet endres, og det legges mindre vekt på kunst- og kulturfaglig kompetanse, vil rådet være dårligere rustet til å utføre sine oppgaver. Siden rådet fortsatt vil være formelt ansvarlig for enkelttildelinger og fortsatt vil utpeke fagutvalgenes medlemmer, er vi skeptiske til å svekke den kunstfaglige kompetansen. Norsk Skuespillerforbund mener også det er viktig å opprettholde rulleringsprinsippet. Scenekunstheltet er i rivende utvikling, og en rotasjon av rådsmedlemmer ivaretar den nødvendige dynamikken, samtidig som systemet sikrer overføringen av kompetanse. Vi ønsker derfor at § 3 tredje ledd kan beholdes uendret, med unntak av endringen fra «valgår» til «stortingsvalg».

Oppnevning og sammensetning av rådet – § 3, nytt fjerde ledd

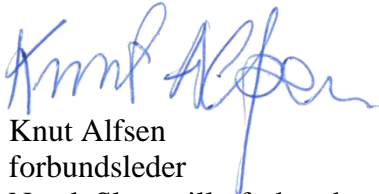
Departementet foreslår å legge til: *«Departementet oppnevner en valgkomité som skal foreslå rådsmedlemmer for departementet. Departementet fastsetter retningslinjer for valgkomiteens organisering og arbeid.»*

Norsk Skuespillerforbund vil uttrykke bekymring for konsekvensene av å opprette en «valgkomité» for medlemmer til Norsk kulturråd. Dette gir et misvisende inntrykk av at Norsk kulturråd er et politisk valgt organ. Komiteen burde i stedet benevnes «innstillingsutvalget». Hvis rådets nye rolle som kulturpolitisk organ blir som foreslått, vil denne komiteen bli helt sentral for uformingen av landets kulturpolitikk. Norsk Skuespillerforbund foreslår at et eventuelt innstillingsutvalg bør ha minimum fem medlemmer, samt at sentrale kulturorganisasjoner (i tillegg til fylkeskommunene) gis forslagsrett overfor komiteen.

Overgangbestemmelser:

Etter gjeldende ordning er fem medlemmer og tre varamedlemmer av rådet oppnevnt frem til 1. januar 2018. Vi deler ikke departementets oppfatning av at det er nødvendig å skifte disse ut ved nyåret, da vi mener det vil være hensiktsmessig å beholde et rullerende opptak, se tilbakemeldinger ang. oppnevning og sammensetning av rådet, §3, tredje ledd.

Med vennlig hilsen

Knut Alfsen
forbundsleder

Norsk Skuespillerforbund